
Stopama vjere u trećem mileniju

Na početku trećega milenija, kada politički i društveni vođe ulažu sve svoje energije da nas uvedu u Europu, pa i prekomjernim poltronskim dodvoravanjem, Splitsko-makarska crkva kao da hoda negdje daleko od svih tih procesa svojim, samo njoj znanim, putovima. S pravom se pitamo prepoznaje li ona prioritete? Promiče li i štiti li nacionalni interes i ponos, uspijeva li obraniti prava malenoga čovjeka koja su procesom globalizacije ugrožena interesima moćnika?

Dok se društvo, u strahu da se ne nađe u raskoraku između napretka i zaostajanja, krupnim koracima odlučuje za put stabilnosti i sigurnosti Zapada, Crkva je kao svoju zadaću odredila ići za Kristom stopama vjere, kao što je išla od svojih početaka. Zaostati za Kristom ili u bespućima imanentnoga izgubiti njegov trag, bez obzira na eventualni društveno-ekonomski napredak, za nju bi značilo definitivno zaostati.

A Kristov trag, neusporedivo jasniji i sjajniji od ijednog drugog traga pod svodom nebeskim, nije manje stvaran i ovozeman samo zato što vodi prema nebu, niti je manje vremenit zbog toga što vodi prema vječnosti. Taj duboki i neizbrisivi trag sebedarja na najbolji su način prepoznali mučenici polažući život za svoja uvjerenja. Učinio je to i solinski biskup sveti Dujam davne 304. godine. Naviještanjem Evanđelja čuvao je u istini povjereno mu stado Božje, a žarom i darom vlastitoga života obranio ga je od nevjere i mlakosti.

1700. obljetnicu njegova mučeništva Splitsko-makarska nadbiskupija htjela je iskoristiti za određene iskorake, koje je Crkva u Hrvata trebala napraviti nakon što se narod oslobodio komunističke čizme. Tri pripravne godine svojim je geslima određivala smjer kretanja pastoralnih promišljanja. Prva je godina smjerala posvješćenju važnosti obitelji, druga župe, a treća

nadbiskupije, a svim trima je bilo zajedničko traženje veće suradnje i aktivnijeg uključivanja vjernika svjetovnjaka u život Crkve.

Gesla pod kojim su se odvijale pastoralne inicijative u tri pripremane godine i u samome jubileju, mogla bi navesti na krivi trag u pogledu teološke usmjerenosti ovoga jubileja: Obitelj - izvor života, Župa - zajednica vjere i života, Mjesna Crkva - znak i sredstvo spasenja, Stopama vjere. Prva dva gotovo da nas ostavljaju na sociološkoj dimenziji vjere, na prizemljenosti motiviranoj pomodarstvom modernoga vremena koje simpatizira govor u takvim terminima.

Međutim, geslo koje je bilo u pozadini svih slavlja, kao dio ledene sante koji je u vodi, kristološki je obilježilo sva slavlja, upućujući jubilej promišljenoj teološkoj dubini: Krist, izvor života i nade u mjesnoj Crkvi. To se očitovalo napose u pozornosti koja je posvećena liku uskrslog Krista u pastoralnim tekstovima i teološkim smjernicama. Hodeći stopama vjere, cilj je bio staviti stopala u stope Uskrsloga, koje nadilaze svako ljudsko očekivanje, budući da Krist nije hodio zemljom samo u svojstvu ljudskog učitelja, nego je i kao Uskrsli ostavio svoj trag.

Uz kristološku naglašena je bila i ekleziološka dimenzija koja izvire iz kristoloških zahtjeva. U tom pogledu bilo je nekoliko ciljeva: ostvarenje suradnje na svim razinama, posvješćenje crkvenosti zajedništva u mjesnoj Crkvi te formiranje malih župnih zajednica. Ne bi bilo loše da su se prva dva cilja profilirala u nekoliko konkretnih zahtjeva, jer postoji opasnost da ostanu samo lijepo slovo na papiru. Premda usklađivani u širokom i raznolikom pastoralnom krugu, bilo bi dobro da se tražio odjek o ostvarenim prijedlozima i programima. Tek tada bi se zatvorio krug suradnje na svim razinama, a sabravši činjenice s terena, moglo bi se pristupiti eventualnoj korekciji ili dopuni planova.

Što se tiče formiranja malih župnih zajednica, to je jedan od najznačajnijih pastoralnih projekata, koji osposobljava vjernike svjetovnjake da budu aktivni suradnici u pastoralu, te zaslužuje najveću moguću potporu. Koliko god je ova nakana hvalevrijedna, toliko bi bilo prijeko potrebno uspostaviti mehanizme po kojima će nastaviti živjeti u praksi u svakoj župi. Nositelji pastirske skrbi trebali bi imati uvida u ostvarene projekte i apsorbirane materijale, te, poradi djelotvornijeg naviještanja Radosne vijesti, inzistirati i pomagati svećenicima da ih provedu u mjeri u kojoj je to moguće ili prijeko potrebno.

Isto vrijedi i za karitativnu djelatnost, koja nije izostala tijekom jubilejskih slavlja, a naznaka je vjerodostojnog prihvaćanja Evandjelja među vjernicima. Ona je svjedok i potvrda živosti Crkve jer pokazuje da teološka promišljanja imaju teleološku vrijednost, te da ljubav nije ohlađena i apstraktna, nego živa, žarka i konkretna. Stoga je opravdan zahtjev za njezinim sustavnim provođenjem, počevši već od baze - župe. Vjera što se pretače u djela, dokaz je da Crkva stoji nogama na zemlji dok razmatra lice svojega božanskog Učitelja, svjesna da ne može ljubiti nevidljivoga Boga ako u život ne provodi ljubav prema bratu čovjeku.

Uz izrazito pastoralno-duhovne programe nisu zaobidjeni ni znanstveno-teološki i kulturno-umjetnički. Premda se Crkva sporo probija u medije i slabo konkurrira izvanckvenoj kulturi, u krugovima u kojima se malo kreće i s kojima nedostatno komunicira, ipak je pokušala proboj u nekoliko hvalevrijednih projekata, uključujući isti taj svijet kulture u svoje projekte (pretisak *Evangelijara*, izložba i katalog *Štovanje sv. Dujma kroz vjekove...*).

Kao model suradnje, bez obzira na umjetnički doseg dječjih radova koji su objavljeni u tri zbornika, vrijedi spomenuti suradnju Katehetskog ureda s Uredom državne uprave za prosvjetu i kulturu u Splitsko-dalmatinskoj županiji. Tri pripravne godine obogaćene su bile zbornikom, a srednje i osnovne škole, đaci i nastavnici likovnog i hrvatskog jezika obogaćeni su promišljanjem predloženih vjerskih tema iz života svoje Crkve.

Pastoralne inicijative u pripremi i proslavi jubileja slijedile su uglavnom uhodani model, no također treba istaknuti da su i ostala pastoralna događanja (duhovne obnove svećenika, redovnika i vjeroučitelja, studijski dani, susreti redovnica, ministrantski skupovi i natjecanja...) bila osmišljena i nadahnuta glavnom porukom jubileja. Ako je manifestacijski dio išao za brojkom, što nije zanemarivo u takvim prigodama, taj se broj iz godine u godinu u pripravi lagano smanjivao, dok je sam jubilej opravdao očekivanja, te bi bilo dobro znati je li to radi pastoralnoga zamora ili zbog istrošenosti modela. Uza sve uspjehe manifestacija, ne treba smetnuti s uma da je temeljni model rada ipak onaj na osobnoj razini.

I ostaje još pogled prema budućnosti. Nadati se da će nakon jubileja Splitsko-makarska crkva izbjeći opasnost koja se javlja nadolaskom novijeg vremena, a to je da izgubi kontakt s mučenicima i mučeništvom, na kojemu i sama počiva. Treba hrabrosti u sadašnjem trenutku prepoznati (i odgajati!) mučenike u vlastitoj sredini, ne samo pozivajući se na one koji su propatili u prijašnjim

vremenima, koja su nepovratno za nama, nego štiteći mučenike koji, usprkos raznim oblicima suptilne idolatrije modernoga vremena, uspijevaju biti vjerni kršćanskoj vjeri i po cijenu života i različitih oblika žrtve.

Ova Crkva svojim nenametljivim hodom ipak nosi nezamjenjivu poruku. Upozoravajući na kršćanske korijene, na kojima je iznikao narod povjeren njezinoj skrbi, koji su natopljeni krvlju mučenika, bez kojih ni hrvatski narod ni Europa ne mogu biti ono što bi trebali, obogaćuje ovaj svijet nadom, smislom i vrednotama. A da bi ukazala na te korijene, nije prijeko potrebno kopati u zemlju, u prošlost. Stablo se prepoznaje i po plodovima kojih je bilo i za koje je zahvalna Duhu. Stoga svojim radom poručuje svakom čovjeku da je, ma kamo god išao, sigurnije ići stopama vjere, nego u trku činiti skok u nepoznato.

Ivan Bodrožić